

„Muzică, suferință, credință”

Aparent inconsistentă (din punct de vedere academic), cârticica semnată de Gheorghe Boeru și Gabriela Boeru Ander este una, de fapt, extrem de „plină”. Adică bogată din punct de vedere moral (istorie recentă încă sub obroc), din punct de vedere cultural, din punct de vedere antropologic. Pentru un „profan”, apariția sa la Editura Muzicală a UCMR (2016) este aproape bizară; iar pentru muzicologul îndoctrinat în școlile pozitivismelor comuniste ori ale ortodoxismelor extremiste, aproape că „nu se justifică”. Și îmi amintesc de privirea mirată a unui coleg, atunci când am observat cartea în biroul editurii și am cumpărat-o rapid. Căci, desigur, era vorba de una din cărțile scoase „în regia autorului”, sponsorizată chiar de către familia lui Gheorghe Boeru, pentru care niciun referent sau redactor nu s-a aplecat asupra conținutului textual, fapt pentru care nici difuzarea sau promovarea sa de către sistem (establishmentul de specialitate) nu prea intra în calcul.

Însă acest *eseu biografic* (cum precizează cartea prin chiar subtitlul ei) este unic și original prin mesajul său fundamental/elementar; și anume acela care acordă muzicii nu valori teoretice, intelectuale sau socioprofesional-carieristice, ci un rol intim, major pe plan individual și de conștiință, un rol socialmente salutar.

Cartea nu are aproape deloc referințe muzicale și/sau muzicologice de tipul celor consacrate/impuse drept „academice” sau „științifice”. Cartea demonstrează însă că, prin pasiunea sa pentru cântare, un om dedicat trăirii religioase sincere, generalizate, și-a salvat în numeroase situații existența, viața, a evitat pușcării, discriminări extreme, epurări criminale. Prin asemenea detalii, cartea constituie un material de studiu și reflecție interesantă și valoroasă pentru orice antropolog și culturolog în genere, iar pentru un antropolog muzical cu deosebire.

Volumul reprezintă autobiografia scrisă de către Gheorghe Boeru din 1979 până în 1984, reluată/re-redactată și completată postum de către fiica sa (coautoare); text la care s-au adăugat câteva amintiri și mărturii ale câtorva prieteni, cunoscuți și confracți într-ale comunității lor religioase. Pe scurt, Boeru se prezintă ca un cantor/diac de mare talent în strana și corul unor biserici ortodoxe, apoi membru al corului *Carmen* (al lui Ioan D. Chirescu) între 1938-1941, ulterior ca dirijor de cor în formația artistică a CFR-ului. A luat câteva lecții de canto, ca membru al sextetului bărbătesc *Cotroceni* cânta inclusiv la radio (mai ales de Crăciun și de Paște), în cele din urmă ajungând și membru în corul (de elită) al Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române. La înmormântarea celebrilor legionari Marin și Moța, Gheorghe Boeru este fascinat de marele cor al Gărzi de Fier și, dincolo de ideologia și politica naționalist-fascistă, tocmai corul acela – mai exact, cum se poate subînțelege, stilul egal militarist-riguros și totodată înalt-artistic al interpretării – îl și convinge pe muzician să adere la legionarismul de oribilă amintire. În propriile cuvinte: „Mi-am văzut realizată și dorința de o viață, să fiu în formația Operei de Stat pentru că majoritatea corului Operei cânta în corul legionar. La deschiderea sesiunii

muzicale în anul 1940, Opera a fost deschisă în uniforma Gărzii de Fier și eu eram acolo” (p. 16.)

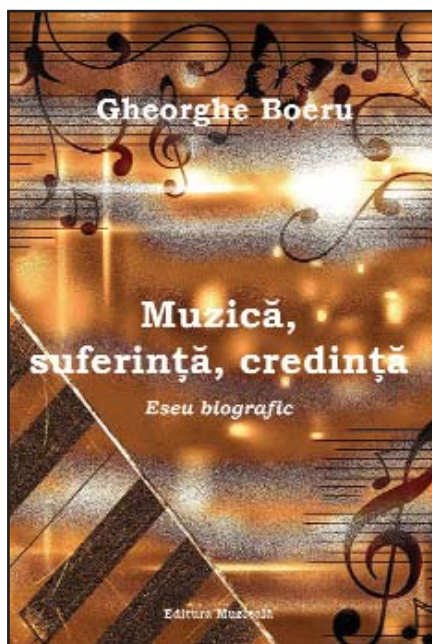
Din 1941, coristul și dirijorul nostru de talent se află mereu-mereu în pragul arestării, proceselor, pușcăriei, eliminării fizice. Și mereu-mereu, de fiecare dată, experiențele sale muzical-corale formează un fel de fundal sau origine de referențialitate salvatoare. Inclusiv simpatia, sprijinul sau decizia diverselor „cadre” profesionale, de răspundere administrativă sau chiar corecțională, care îl și salvează, provin – direct sau indirect – tot din implicarea, pasiunea și talentul muzical care-l motivaseră și expuseseră social pe Gheorghe Boeru. Oricum, la istoria sa legionară, acesta mai adaugă încă un element de mare expunere sau vulnerabilitate sociopolitică, fiindcă imediat după război va intra în contact cu Biserica Evanghelică (a Evreilor Mesianici), condusă de Richard Wurmband; și, fascinat de către acesta din urmă, se va converti la noul/revoluționarul cult neoprotestant. Chiar

dacă între timp, activitatea sa muzicală și vocea sa solistică îi vor aduce inclusiv invitația de a se debarasa de „trecutul legionar” și amenințările prezentului stalinist intrând în Partidul Comunist, această transformare și integrare extrem-radicală de ordin religios (opusă atât oricărei ideologii fasciste cât și oricărei gândiri comuniste), îl va pune în noi situații critice, de risc socioprofesional și politic. De acum încolo, paginile lui Boeru nu mai subliniază rolul salutar al muzicii, ci exclusiv pe acela al prezenței și operanței Mâinii/grijii lui Dumnezeu. Optsprezece ani el este hărțuit, urmărit, arestat și anchetat mereu de către Securitate – într-adevăr, Boeru face prozelitism și contribuie la sporirea numărului creștinilor evanghelici, care în urma repetatelor arestări ale celebrului pastor Wurmband, se vor fi risipit/răspândit în alte comunități de

gen neoprotestant și interetnic. Și, ca mulți dintre membri marcanți ai comunităților lor (șicanați constant de către securiști pentru activitățile lor socioreligioase), Boeru va sfârși și el în străinătate.

Printre toate numeroasele detalii biografice și de strictă practică/permanență religioasă, printre numeroasele labirinturi și anectode de istorie reală, Boeru rămâne totuși un meloman și un muzician pasionat, prin vocea sa dând viață/vitalitate credinței sale – de o manieră care contribuie consistent la solidaritatea internă și la atractivitatea externă a propriei biserici/comunități religioase. Boeru trece prin viața/biografia personală salvându-se pe sine, totodată ajutând pe mulți oameni, fiind îndrăgît și respectat în comunitățile religioase minoritare. El își propovăduiește propriile interpretări ale Bibliei nu doar în tonul predicilor intelectualiste (specifice neoprotestanților); tocmai glasul său muzical încântă, fascinează, alină și îmbărbătează grupuri și comunități întregi, mai ales în momentele dramatice și în trama constantă a discriminării, marginalizării și persecuției sociopolitice și profesionale din perioadele comuniste. Pe scurt, biografia sa demonstrează că muzica nu este doar un moft, lux, ornament sau delectare divertismentală, nu e doar o *expresie* a unei filosofii sau religii, ci chiar un factor vital, fundamental, constructiv și consolidant, salutar.

Cu accent pe religie sau spiritualitatea creștină aplicată cotidian, cartea menționează puține piese muzicale,

repertorii, nume de cântăreți sau compozitori specifici. Ea doar sugerează și dovedește existența unor repertorii (precum acelea ale cântărilor orale „ostășești”, ale pricesnelor și romanțelor pe versuri creștine profund pietiste, ale traducerilor și adaptărilor multor colecții de imne occidentale, ale multor coruri, orchestre și fanfare populare, aparținând diverselor biserici), care s-au răspândit mult în toată România, care – pentru comunitățile pe care le-au sprijinit/deservit – au constituit Cultură, au făcut efectiv Istorie. Dar despre toate acestea, muzicologia românească (oficială/ majoritară/ academică/ de „sistem” comunist/postcomunist) continuă să n-aibă habar. Și rămâne o temă de studii viitoare.

Marin MARIAN

Ingineri, pasiune și muzică

În frumosul Salon de muzică al magnificului Palat Cantacuzino din Calea Victoriei 144 unde își are sediul Muzeul Național George Enescu, a avut loc anu acesta lansarea unui masiv volum al cărui cuprins găzduiește istoria unei bine cunoscute orchestre prezentă de șase decenii pe scenele capitalei și nu numai. Pentru profani titlul poate genera o mimică interogativă, deschizând însă copertile – amintim că este o apariție editorială elegantă, cu un interior în excelente condiții grafice – apare un text al cărui conținut și stil incitant suprimă curgerea timpului. Parcurgerea lui în flux continuu îi trezește cititorului o satisfacție specială chiar dacă acesta s-a aflat pe undeva la periferia a tot ceea ce a însemnat și semnifică această apariție pentru comunitatea științifică aparținând științelor exacte. Aflându-ne și noi ca personaj pe fundalul desfășurării acestei adevărate epopei, a în/fințării Orchestrei Inginerilor, căci despre ea este vorba și despre toți cei care au pus pasiune și dragoste față de muzică, am rețrăit deplin epoca atât de frământată în care ansamblul și-a adus contribuția la viața artistică a Bucureștiului. Ce s-ar putea spune despre o carte care se definește printr-o înaltă obiectivitate, rigoare, respect față de predecesori, din paginile căreia totuși transpare emoția cu care autorul s-a apropiat și s-a implicat în acest proiect? Decât că, negreșit trebuie parcursă și plasată pe rafturile bibliotecii noastre! Prezentarea acestui document deosebit de prețios pentru comunitatea iubitorilor de artă muzicală, care nu a omis semnalarea nici unei apariții publice (afișe, cronici, comentarii, anecdotice) și pe nici un participant-actor (începând cu membrii fondatori,

instrumentiști proveniți din sfera inginerescă, susținători și colaboratori) a avut loc în aceeași atmosferă caldă care emană și din paginile cărții. Ca o adevărată breaslă care se respectă, manifestarea a urmat un protocol tradițional fiind deschisă în sonurile *Cvartetului nr.13* de Mozart, în interpretarea ing. Ileana Ionești, Mihai Perciun, Eugenia Boboescu și Teodor Chircu. Printre personajele care au evoluat în sala arhiplină s-a remarcat decanul de vârstă, prof. Moise Bitulescu – directorul celui mai important liceu din Pitești care a avut imensa bucurie să-și vadă foștii discipoli într-o postură festivă înafara cercului strict de specialitate; este vorba despre autor, Ing.Dipl. Andrei Iliescu și despre Prof. Dr. Mircea Penescu, directorul Spitalului Carol Davila – cel care este concert-maestrul Orchestrei Medicilor, să-i spunem rivala, în același timp prietena orchestrei aniversate. Au mai luat cuvântul o serie de profesori universitari din cadrul Institutelor Politehnice și alți reprezentanți și susținători ai activității muzicale ingineresti precum: Mihai Mihăiță – președintele Asociației Generale a Inginerilor din România, președinte al Academiei de Științe Tehnice din țară, cel care a prefațat volumul și directorul Editurii AGIR, Dr. Ing Ioan Ganea. În egală măsură au fost de față și au ținut discursuri elogioase directorul general al Filarmonicii George Enescu, Andrei Dumitriu – care a așternut și câteva gânduri în deschiderea volumului – și Mihai Cosma – Prof. univ. dr. de la UNMB (cartea însăși a fost girată de autoritatea Academicianului Prof. dr. Octavian Lazăr Cosma, ale cărui aprecieri se află tipărite pe copertile 2-3 ale volumului). Filarmonica bucureșteană a fost și este în continuare instituția care întotdeauna și-a arătat disponibilitatea de a ajuta și susține logistic atât orchestra inginerilor cât și pe cea a medicilor. De asemenea, a surprins extrem de plăcut prezența dlui Petre Codreanu, binecunoscutul și temutul critic muzical. Așa cum am subliniat, concepția scrierii este foarte bine gândită, cele șase mari capitole zugrăvind cu lux de amănunte și de fotografii: 1. O perspectivă asupra istoriei Orchestrei Inginerilor, 2. Maestrul Petru Ghenghea (fondatorul orchestrei n.n), 3. Personalități marcante ale vieții științifice și publice, 4. Stagioni de concerte, 5.

Proiecte și turnee muzicale (capitol care are aceeași greutate ca și primul, ca un arc unificator evidențiind progresele pe care orchestra le-a realizat și în contextul deschiderii internaționale și a raportării ei la partenerii și omologii externi din Anglia, Germania, Republica Moldova, S.U.A., Malta, Italia) și nu în ultimul rând 6. lista cu biografiile tuturor membrilor orchestrei de la începuturi până în anul de grație 2017. Credem că toate aceste argumente vor oferi cititorilor ore și zile de încântare spre beneficiul tuturor care iubesc cultura.

Corina BURA

Clipiri interogative

Dacă, subit, natura ciclicității ar dispărea din Univers, pentru noi n-ar mai putea fi un anume *când* să murim, cum nici pentru posibiii noștri urmași n-ar mai fi un *când* să se nască. Nu vom mai avea destin, dar vom rămâne de-a pururi. Partea bună e că, nemaivând motive de ură, ne vom valoriza exclusiv patrimoniul iubirii. Ce poate fi mai minunat? (G. B.)